

บทที่ 4

ปัญหาอุปสรรคและที่มีผลต่อการลงทุนใน สปป. ลาว

4.1 ด้านระบบการปกครองและอำนาจตัดสินใจ

การบริหารงานแบบรวมศูนย์กลางทำให้ข้อมูลที่มาจากส่วนกลางอาจล่าช้าหรือขาดหายในกระบวนการส่งต่อไปให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การบริหารงานแบบผสมผสาน และการกระจายอำนาจอิสระให้กับเจ้าแขวงจึงทำให้เจ้าแขวงมีอำนาจในการตัดสินใจสูง กฎหมายและระเบียบในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน ดังนั้นนักลงทุนควรศึกษาข้อมูลข่าวสารท้องถิ่นอย่างรอบคอบ

4.2 ด้านกฎหมาย

กฎหมายการลงทุนในลาวเพิ่งจะเริ่มใช้ปฏิบัติและมีการแก้ไขปรับปรุงมาตลอด จึงอาจทำให้มีการตีความจากหน่วยงานผู้ปฏิบัติของ สปป.ลาว ที่แตกต่างกันในแต่ละหน่วยงาน นอกจากนี้กฎหมายมีการเปลี่ยนแปลงเร็ว ไม่แน่นอน กฎหมายกับแนวปฏิบัติไม่สอดคล้องกันในบางประเด็น

4.3 ด้านเทคโนโลยี

เทคโนโลยียังได้รับการพัฒนาไม่มากทำให้การไปลงทุนใน สปป.ลาว ต้องนำเข้าปัจจัยการผลิตทุกอย่างไปจากไทยไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร

4.4 ด้านการบริหารทางการเงิน

ธนาคารพาณิชย์ใน สปป.ลาว ยังมีน้อย และส่วนใหญ่อยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์ ทำให้ไม่สะดวกในการใช้บริการจากธนาคาร ระบบธนาคารมีเงื่อนไขการใช้เช็คและไม่สามารถใช้ข้ามแขวงได้ แต่ต้องค้ำลงไว้ในบัญชีจำนวนมากและต้องเปิดหลายบัญชี การจัดหาเงินทุนโดยการกู้ยืมเงินธุรกิจจำเป็นต้องจัดหาจากประเทศไทย

4.5 ด้านความรู้ความเข้าใจระหว่างนักลงทุน

เนื่องจากการเจรจาส่วนใหญ่ ถ้าเป็นนักลงทุนจากไทย อาจใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร จึงทำให้เข้าใจผิดคิดว่ามีความเข้าใจกันในรายละเอียดของการลงทุนถูกต้องตรงกันทุกประการ แต่แท้จริงแล้ว ในรายละเอียดยังคงต้องมีการตรวจสอบข้อมูลอย่างรอบคอบอีกครั้งทำให้ล่าช้า

4.6 ด้านรูปแบบการร่วมลงทุนโดยใช้เงินและทรัพย์สินลงทุน

รูปแบบการร่วมลงทุนส่วนใหญ่ระหว่างไทยและสปป.ลาว นั้นนักลงทุนไทยมักจะต้องนำเงินลงทุนและสินทรัพย์มาลงทุนหรือต้องเช่าที่ดิน ดังนั้นจึงต้องศึกษารายละเอียดของการเช่าที่ดินอย่างรอบคอบ ส่วนนักลงทุนในรูปแบบของที่ดินเป็นหลัก

4.7 ด้านภาษี

การเก็บภาษีใน สปป.ลาว เปลี่ยนแปลงบ่อยและมีเงื่อนไขหลายประการ แต่ทั้งนี้กฎหมายกับแนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่มักไม่มีความสอดคล้องกัน

4.8 ด้านระบบสาธารณูปโภค

ไฟฟ้า และน้ำประปายังมีไม่พอเพียงและยังกระจายไม่ทั่วถึง ระบบขนส่งทางรถยนต์ต้องใช้ต้นทุนในการขนส่งสูงเพราะนักลงทุนไม่สามารถขนส่งสินค้าด้วยรถยนต์ของตนเองหรือต้องเสียค่าจ้างให้กับรถที่ขึ้นทะเบียนสำหรับการขนส่งสินค้าเท่านั้น

4.9 ด้านระบบศุลกากร

กระบวนการดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากรเข้าสู่ประเทศไทย หรือจากไทยไป สปป.ลาว มีความยุ่งยาก

4.10 ด้านแรงงานท้องถิ่น

แรงงานส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและเป็นแรงงานท้องถิ่นเป็นแรงงานที่มีทักษะในระดับกลางทั้งนี้การนำแรงงานต่างชาติสามารถนำเข้ามาได้เฉพาะเท่าที่จำเป็น โดยจะต้องมีการศึกษาคุณสมบัติให้รอบคอบ

4.11 ด้านระบบบัญชี

สปป.ลาว มีระบบบัญชีเฉพาะแบบของสปป.ลาว ซึ่งแตกต่างจากระบบบัญชีของไทยทำให้ต้องทำบัญชีถึง 2 ระบบ คือ ระบบบัญชีไทย และระบบบัญชี สปป.ลาว

4.12 ด้านขนาดตลาดของ สปป.ลาว

สปป.ลาว เป็นตลาดที่มีขนาดเล็ก ประชากรยังมีอำนาจซื้อไม่มากนัก ดังนั้น สินค้าที่มีช่องทางการตลาด ที่มีส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคและเป็นสินค้านำเข้าราคาถูก

4.13 ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและข้อตกลงระหว่างรัฐบาล

รัฐบาลไทยควรมีการเผยแพร่ข้อมูลและข้อตกลงต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการลงทุนใน สปป.ลาว ซึ่งจะส่งผลทำให้นักธุรกิจได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการลงทุนเพิ่มมากขึ้น

4.14 ภาวะการแข่งขันจากประเทศคู่แข่งเพื่อนบ้าน

ในภาวะปัจจุบัน การแข่งขันของประเทศเพื่อนบ้านที่ต้องการเป็นคู่ค้ากับลาวนั้นมีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศเวียดนาม จีน เกาหลีใต้ และพม่า ทำให้การวางกลยุทธ์ทางการค้าของนักธุรกิจ ไทยนั้นควรเป็นกลยุทธ์ทางการค้าแบบได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย เพื่อให้การตกลงทำการค้าระหว่างนักธุรกิจ ของทั้งสองประเทศมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ที่มา : คู่มือการลงทุนใน สปป.ลาว

4.15 สถานการณ์ด้านอื่นๆที่นักลงทุนควรเตรียมพร้อมก่อนการลงทุน

(1) ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ยังไม่เพียงพอต่อการใช้ในประเทศ เช่น น้ำประปามีราคาสูงมาก และการสื่อสารโทรคมนาคมต่างๆ ไม่ทั่วถึง ทำให้เป็นอุปสรรคด้านต้นทุนสูงในการดำเนินธุรกิจ

(2) สภาพเส้นทางคมนาคมขนส่งภายในประเทศยังไม่ดี ทำให้การขนส่งสินค้าต้องใช้เวลาานาน และสินค้าได้รับความเสียหายและแตกหักง่าย ประกอบกับระบบการขนส่งสินค้ายังไม่ดีพอและขาดแคลนรถขนส่งที่มาตรฐาน ทำให้การขนส่งสินค้าไม่ทั่วถึง

(3) นโยบายของรัฐบาลกลางกับนโยบายของแต่ละแขวง อาจจะไม่สอดคล้องกันในทางปฏิบัติ ทำให้บางครั้งไม่สามารถขออนุมัติการดำเนินการได้ ทั้งนี้ได้รับส่งเสริมจากรัฐบาลกลาง

(4) แรงงานที่มีทักษะในการทำงานที่ได้มาตรฐานสำหรับบางอุตสาหกรรมยังมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับความต้องการของอุตสาหกรรมนั้นๆ ทำให้นักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนในลาวจำเป็นต้องมีการจัดอบรมเบื้องต้นแก่แรงงานก่อนเริ่มกิจการ

(5) เงินกิบของ สปป.ลาว ขาดเสถียรภาพ มีการแกว่งขึ้น – ลง ทำให้ยากต่อการวางแผนด้านการตลาด ซึ่งใน สปป.ลาว การแลกเปลี่ยนเงินตราในตลาดมืด (นอกระบบ) มีขนาดใหญ่กว่าตลาดในระบบ อัตราการแลกเปลี่ยนไม่สามารถสะท้อนภาวะตลาดที่แท้จริงได้

(6) ระบบการจัดเก็บภาษีขาดประสิทธิภาพ การจัดเก็บไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ปล่อยให้ระบบการค้าใต้ดิน (หนีภาษี) ซึ่งมีขนาดพอๆ กันกับการค้าที่ถูกต้อง ทำให้ธุรกิจในระบบวางแผนยาก มีการซื้อขายครั้งละไม่มากแต่ซื้อหลายครั้งมีต้นทุนค่าขนส่งสูงผู้บริโภคนอกของแพงประกอบกับระบบการจัดการ

(Management), ระบบภาษี (Tax) และการระงับข้อพิพาท (Justice) ไม่คงเส้นคงวา นำไปสู่การคอร์รัปชัน ทำให้ธุรกิจที่ถูกต้องไม่แข็งแรงต้องหันมาพึ่งการหนีภาษีมากขึ้น

(7) สปป.ลาวขาดดุลการค้า/ดุลบัญชีเดินสะพัดมาเป็นเวลานานอยู่ได้ด้วยเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ การติดต่อกับ สปป.ลาว ต้องเป็นแบบผู้ให้ตลอด ลำพัง สปป.ลาว คาดว่าต้องใช้เวลาในการฟื้นฟูประเทศ แต่ สปป.ลาว มีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย บนดินเป็นพื้นที่การเกษตรที่ยังอุดมสมบูรณ์ ใต้ดินมีแร่ธาตุประเภท ดีบุก ยิบซัม ตะกั่ว หินเกลือ เหล็ก ถ่านหิน แบริท์ โปแตส สังกะสี ทองคำ ทองแดง พลอย อัญมณี หินอ่อน ดังนี้เป็นต้น

(8) ระบบกฎหมายของ สปป.ลาว เป็นข้อกฎหมายในเชิงคุ้มครองมากกว่าการส่งเสริม ถือว่าความสะดวกของภาครัฐเป็นหลัก และขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายทำให้ไม่ครองตัวต่อการลงทุน

(9) ขาดระบบข้อมูลในการวางแผน และขาดระบบการจัดการที่ดี

(10) ราคาสินค้าและระบบการให้บริการขาดมาตรฐานสากล

(11) การขนส่งไม่สะดวก ขาดแคลนสาธารณูปโภคพื้นฐาน

(12) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน โดยเฉพาะความไม่แน่นอนในด้านการจัดเก็บอัตราภาษีค่าธรรมเนียม เนื่องจากแต่ละแขวงมีการจัดเก็บไม่เหมือนกันและมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย

(13) นักลงทุนควรมีการวางแผนค่าใช้จ่ายอย่างครอบคลุม และยืดหยุ่นเพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน อาทิเช่น ค่าใช้จ่ายนอกระบบ ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนสินค้าเพิ่มสูงขึ้นได้

(14) การค้านอกระบบ ซึ่งมีต้นทุนนำเข้าน้อยกว่า ทำให้ตัวแทนจำหน่ายที่ถูกต้องในระบบเสียเปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุนและราคา

(ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เวียงจันทน์)

4.16 ช่องทางการนำเข้า – ส่งออกสินค้าชายแดน

โดยผ่านช่องทางการค้า 36 แห่ง เป็นจุดผ่านแดนถาวร 13 แห่ง จุดผ่อนปรน 21 แห่ง และจุดผ่านแดนชั่วคราว 2 แห่ง และเนื่องจากประเทศไทยมีพรมแดนติดต่อกับ สปป.ลาว เป็นระยะทาง 1810 กิโลเมตร อยู่ในพื้นที่ 11 จังหวัดของประเทศไทยทำให้มีช่องทางผ่านแดนธรรมชาติประมาณ 700 ช่องทางที่ประชาชนอาศัยเดินทางเข้า – ออก และมีการลักลอบนำสินค้าข้ามแดน ซึ่งคาดว่าสินค้าที่ลักลอบข้ามแดนมีมูลค่าเกือบเท่ากับการค้าปกติ (ประมาณร้อยละ 80 ของการค้าปกติ) ส่งผลกระทบต่อผู้ที่เป็ตัวแทนจำหน่ายสินค้าของไทยที่อยู่ใน สปป.ลาว เนื่องจากสินค้าที่ลักลอบนำเข้ามีต้นทุนต่ำกว่า ตัวแทนจำหน่ายที่ถูกต้องใน

ระบบจึงไม่สามารถแข่งขันได้ และผู้ประกอบการของ สปป.ลาว ไม่สนใจเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าที่นำเข้าจากไทย เว้นแต่เป็นสินค้าที่มีข้อจำกัด ไม่สามารถขนถ่ายโดยใช้เรือเล็กได้

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เวียงจันทน์